

**ความพึงพอใจของครูต่อการประกันคุณภาพการศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียน
เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 12 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7
THE TEACHER'S CONTENTMENT ABOUT EDUCATIONAL QUALITY GUARANTEE AT
QUALITATIVE EDUCATIONAL DEVELOPING SCHOOL NETWORK 12,
NAKHONRATCHASIMA EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 7**

กิตติพงษ์ โคตรวงศ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์) เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้น การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาสภาพความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของศูนย์เครือข่ายโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 12 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการ ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 12 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูสังกัดศูนย์เครือข่ายโรงเรียนพัฒนา เพื่อคุณภาพการศึกษาที่ 12 จำนวน 100 คน จากวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็น แบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 นำแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปแล้วนำไปหาค่าสถิติตามลำดับ ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ t-test และวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ด้วยค่าสถิติ F-test ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย พบว่า

1. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาการประกันคุณภาพที่ 12 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. สรุปผลการวิจัยเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการประกันคุณภาพการศึกษาเพศชายกับเพศหญิงมีความพึงพอใจไม่ แตกต่างและด้านประสบการณ์ในการทำงานความพึงพอใจต่อการประกันคุณภาพทั้งสามกลุ่ม พบว่า แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

Abstract

The purposes of this research were to 1) Study state of teacher's contentment about educational quality guarantee at qualitative educational developing school network 12, Nakhonratchasima educational service area office 7, 2) Compare teacher's contentment about educational quality guarantee at qualitative educational developing school network 12, Nakhonratchasima educational service area office 7 classified by sex and age.

The sample of this research consisted of 100 teachers in qualitative educational developing school network 12, by simple random sampling. A 5-point rating scale questionnaire composed of items reflecting the five aspects with reliability of 0.96 was administered and then data were computational analyzed through percentages, mean, standard deviation, t-test and one way analysis of variance.

The research findings were as follow:

1. The teacher's contentment about educational quality guarantee at qualitative educational developing school network 12, Nakhonratchasima educational service area office 7, considered in individual aspect and total were at high level.
2. The result of comparative teacher's contentment about educational quality guarantee at qualitative educational developing school network 12 between men and women were significantly different. The comparative teacher's contentment between their experiences also was significantly different.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในยุคปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้เนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อวิถีการดำรงชีวิตของคนโดยทั่วไป แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) จึงมุ่งเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ศักยภาพที่มีผู้ได้คนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ทำให้เป็นคนที่มีศักยภาพคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีศักยภาพในการแข่งขันในระดับเวทีโลก รวมทั้งพัฒนาคนที่มีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตราที่ 47-51 บัญญัติไว้ว่า ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพโดยให้มีสำนักงานมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งฐานะเป็นองค์การมหาชน ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ โดยมีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก 5 ปี โดยนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้ายและเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน สถานศึกษาต้องให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารต่างๆ ที่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ในกรณีที่ไม่ได้มาตรฐานที่กำหนดไว้ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด (แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2549: 7)

จากสาระสำคัญของกฎหมายดังกล่าวทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของประเทศไทย ให้ความสนใจในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างมาก รัฐจึงมีมติมอบหมายให้ดำเนินการประเมินและติดตามคุณภาพโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นองค์การมหาชน หรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการยืนยันการประกันคุณภาพภายในซึ่งกระทำโดยบุคลากรภายในสถานศึกษาเองเมื่อพบจุดเด่นจุดด้อยก็สามารถที่จะแนะนำให้สถานศึกษาปรับปรุงพัฒนาให้ถูกต้อง และในรอบที่สองของการประเมินจะได้รับประเมินเพื่อยืนยันคุณภาพของสถานศึกษาว่ามีการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพครบถ้วนที่ทั้งองค์กร (TQM) ได้แก่ คุณภาพด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต(หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2545: 7)

การประกันคุณภาพมีความจำเป็นที่โรงเรียนต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน เนื่องจากระบบการประกันคุณภาพเป็นกลไกขับเคลื่อนให้โรงเรียนพัฒนาไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ภาวะความรับผิดชอบที่โรงเรียนต้องดำเนินการบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างศักยภาพของโรงเรียน ช่วยให้สังคมมั่นใจว่าผู้เรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถและมีคุณสมบัติตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง (สำนักงานทดสอบทางการศึกษา 2544: 17) ทั้งนี้เพื่อจะได้มีความมั่นใจว่าผู้เรียนจะมีความสามารถตามหลักสูตร โรงเรียนจะต้องได้รับการประเมินภายนอกให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ และผลการประเมินภายนอกจะเป็นทิศทางให้สถานศึกษาพัฒนาศักยภาพการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น โรงเรียนควรมีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและควรคำนึงถึงการดำเนินการว่าเป็นงานปกติของโรงเรียนที่จะต้องดำเนินการระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นระบบที่ดำเนินการให้ทุกโรงเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานโรงเรียนด้วยระบบควบคุมคุณภาพกำหนดมาตรฐานและพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานตรวจสอบ ปรับปรุง และประเมินคุณภาพ ซึ่งโรงเรียนต้องจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ธรรมนูญโรงเรียน เพื่อเป็นการวางแผนการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานระยะ 3 ปี 5 ปี ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อเป็นแผนการนำธรรมนูญโรงเรียน แผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติจริงการนำไปใช้ การประเมินตนเองเพื่อปรับปรุงพัฒนาและสรุปรายงานผลการดำเนินงานต่อต้นสังกัดและชุมชน ซึ่งการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานนี้โรงเรียนต้องได้รับการนิเทศช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุน และตรวจสอบผลการปฏิบัติงานจากหน่วยงานต้นสังกัด เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามนโยบายพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานเพื่อส่งเสริมพัฒนาและเตรียมการรองรับการประเมินจากองค์กรภายนอก เป็นการสร้างความมั่นใจต่อสาธารณชนว่าโรงเรียนได้จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งกาย จิตใจ

สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

2542

การบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล งานบริหารทั่วไป เพื่อให้ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดสภาพที่พึงประสงค์ทั้งในเชิงคุณภาพหรือปริมาณซึ่งแสดงถึงประสิทธิภาพของโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดและแสดงให้เห็นทั้งด้านปัจจัยกระบวนการและผลผลิต ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนจะต้องกำหนดเป็นเป้าหมายในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดซึ่งแม้ภารกิจ 4 งานของโรงเรียนจะเน้นให้เห็นลักษณะที่พึงประสงค์อีกด้านหนึ่ง แต่ก็เป็งานหลักที่โรงเรียนได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลดังกล่าวการนำโรงเรียนสู่มาตรฐาน เป็นยุทธศาสตร์การบริหารโรงเรียนที่จะทำให้เกิดสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาทั้งด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ซึ่งเป็นข้อตกลงว่าเป็นมาตรฐานของหน่วยงานแต่ละระดับ ตั้งแต่ ระดับชาติ ระดับกรม ระดับพื้นฐานการศึกษาและระดับโรงเรียน อันจะมีผลให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพข้างต้นสามารถพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพทางการศึกษาโดยดำเนินการตามขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสู่เกณฑ์มาตรฐาน ส่งผลให้การดำเนินงานตามภารกิจในด้านต่างๆ ในโรงเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดบรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ผู้บริหารและคณะครูต้องเห็นความสำคัญของเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนเท่าที่ควร

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของครูต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในการค้นหาความรู้ ความจริง และเป็นแนวทางต่อการพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษา โดยส่งผลการประกันคุณภาพการศึกษาส่วนรวมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในศูนย์เครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 12 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในศูนย์เครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 12 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน

สมมติฐานในการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกัน จะมีความพึงพอใจต่อการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน จะมีความพึงพอใจต่อการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างในการดำเนินการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ ครูศูนย์เครือข่าย จำนวน 154 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย จำนวน 100 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 5 ด้าน ด้านจิตระบบสิ่งแวดลอม ด้านมาตรฐานคุณภาพนักเรียน ด้านมาตรฐานการเรียนการสอน ด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร แบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ 0.96
3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยมีขั้นตอนดังนี้
 - 3.1 ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - 3.2 วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อการประกันคุณภาพการศึกษา 5 ด้าน โดยใช้ทดสอบค่าที่ t-test และค่าสถิติ F-test วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยความพึงพอใจของครูต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพที่ 12 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผลการวิเคราะห์โดยรวมและรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามความเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และประสบการณ์ในการทำงาน 10-20 ปี มากที่สุด ส่วนการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อการประกันคุณภาพเปรียบเทียบความพึงพอใจของเพศชายและเพศหญิงพิจารณาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเปรียบเทียบความพึงพอใจ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ส่วน

ประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี 10-20 ปี และ 20 ปีขึ้นไป ความพึงพอใจต่อการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งสามกลุ่ม พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้ กระบวนการประกันคุณภาพทางการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา ประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ ประเมินคุณภาพของการศึกษาในสภาพปัจจุบัน การประกันคุณภาพการศึกษามีบุคลากรเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา และชุมชน ทั้งภาครัฐและเอกชนในการมีส่วนร่วมเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดคุณภาพ และมีการตื่นตัวตลอดในด้านพัฒนาคุณภาพการศึกษา

อย่างไรก็ตามหน่วยงานต่างๆ เริ่มมีความเข้าใจ และมีความตื่นตัวที่จะดำเนินการประกันคุณภาพมากขึ้น หน่วยงานในส่วนกลาง หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่กำกับดูแลในพื้นที่หลายแห่งได้ดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เช่น จัดทำโครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา จัดทำคู่มือพัฒนาบุคลากรทุกระดับให้มีความรู้ จิตกตกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพของผู้เรียน และพัฒนาสถานศึกษามีกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้น

นอกจากนั้น ได้มีการประชุมปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในค่อนข้างมาก ทั้งที่จัดโดยหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานต่างๆ ที่มีการปฏิบัติ จัดประชุมภายในแต่ละสถานศึกษา และการจัดประชุมร่วมสถานศึกษาต่างๆ ในแต่ละเขตการศึกษา แต่ละจังหวัด เพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้บุคคล หรือสถานศึกษาสามารถดำเนินการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติศึกษาแห่งชาติ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในการประกันคุณภาพทางการศึกษาได้กำหนดหลักการ นโยบาย มาตรการและเป้าหมายในการบริหารงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้ กระจายอำนาจการบริหารงานพัฒนาคุณภาพ ให้เขตปฏิบัติการในเขตกลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา

นโยบาย จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้ทุกโรงเรียนมีมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่เท่าเทียมกันส่งเสริมให้มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างจิตสำนึกในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาส่วนรวมกัน พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

มาตรการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษาให้เข้มแข็งด้วยการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ทุกโรงเรียนพัฒนาตนเองโดยร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหน่วยงานต่างๆ ผู้ปกครองและชุมชน ให้มีคุณภาพและพร้อมรับการประเมินภายนอก ภายในปี 2548 ให้มีการนิเทศ 100% ให้ทุกโรงเรียนจัดทำรายงานตนเอง (SSR) เพื่อรายงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนทุกปีการศึกษา

จากแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา ได้วิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของครู เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาด้านคุณธรรมต่อไปซึ่งได้มีผู้วิจัยไว้ดังนี้ ปรีดา ภานุรักษ์ (2548) ได้ศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนในกิ่งอำเภอสระใคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า การประกันคุณภาพภายในมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินงาน และด้านการรายงานตามลำดับ ความต้องการในประกันคุณภาพภายในด้านการเตรียมการให้มีความต้องการให้มีบุคลากรในสาขาวิชาการต่างๆ อย่างครบถ้วนเพียงพอ จัดให้มีเครื่องมือในการสอนที่ทันสมัยอย่างเพียงพอ กำหนดหน้าที่รับผิดชอบไม่ซ้ำซ้อนในด้านการดำเนินการ มีความต้องการจัดระบบสารสนเทศของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ จัดให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือในการสร้างเครื่องมือส่ม้าเสมอและต่อเนื่อง พัฒนาแหล่งเรียนรู้ระบบข้อมูล ระบบการใช้สวัสดิการครู และด้านการรายงานครูมีความต้องการในการให้ความร่วมมือ ประสานงานจัดเก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูลอย่างมีระบบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานของ สมาน เพชรนาวา (2549: 62) ได้ศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองแก่น เขต 5 พบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพในการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองแก่น เขต 5 โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านระบบบริหารจัดการ ด้านพัฒนาอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษาด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษามีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เชิดชัย ฮวดศรี (2551: 89-90) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองแก่น เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับการปฏิบัติจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา ผู้เรียนมีความสุขสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต นอกจากสอดคล้องกับงานวิจัยในประเทศโดยรวมแล้วยังมีผู้วิจัยในต่างประเทศวิจัยได้สอดคล้องกับงานวิจัยดังนี้คือ ฮาเจอร์ Lager. 1997: Abstract) ได้วิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ(QA) ในด้านการฝึกอบรมและอาชีวศึกษา (VET-Vocational Education and Training) ในออสเตรเลียในช่วงเวลา 6 ปี โดยศึกษาปัจจัย 3 ประการที่น่าสนใจ คือ

ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดของภาคอุตสาหกรรม ซึ่งมีประโยชน์จากการประเมินเพื่อประกันคุณภาพ การเพิ่มขึ้นของการแข่งขันในตลาดโลกของระบบประกันคุณภาพในการเข้าสู่ภาคการศึกษาและการอาชีวศึกษาโปรแกรมการประกันคุณภาพต่อไปนี้อาจตรงประเด็นในด้านของการเข้าสู่ภาคการศึกษาและการอาชีวศึกษาการจัดการคุณภาพทั้งหมดขึ้นอยู่กับมาตรฐานนานาชาติ แม้แบบคุณภาพการฝึกที่ดีที่สุดและการฝึกอบรมและทีมงานที่บริหารตนเอง การวิจัยเสนอแนะว่าประเด็นที่ควรคำนึงในการดำเนินงานประกันคุณภาพในด้านการฝึกอบรมและการอาชีวศึกษา คือข้อกำหนดส่วนบุคคล กระบวนการวางแผน โปรแกรมพัฒนาที่มุ่งงาน ความสัมพันธ์ของคนในโรงเรียนและเรื่องของการจัดการทรัพยากรบุคคล การสืบให้รู้ในเรื่องของความตึงเครียดและมุมมองของลูกค้ำ และบทบาทของการตรวจสอบการประเมินและวิธีการวัดผล การศึกษาถึงเรื่องนี้ชี้ให้เห็นปัญหาหลัก ซึ่งนำมาสู่คุณภาพขององค์กรทั้งหมด ความยากในการเริ่มวางพื้นฐานที่วางขององค์กรสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟลอยท์ (Floit, 2000) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบของรายงานการประเมินคุณภาพนอกโรงเรียนในมลรัฐอิลลินอย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าการมีส่วนร่วมในการทบทวนการดำเนินงานจากภายนอกมีส่วนช่วยให้กระบวนการพัฒนาโรงเรียนแบบบูรณาการดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องหรือไม่ ผู้วิจัยวิเคราะห์จากรายงานการประเมินภายนอก (Exit Report) และรายงานข้อคิดเห็นจากโรงเรียนที่ถูกประเมิน (Responses Report) ระหว่างปี 1998-1999 กรอบแนวคิดสำหรับกรณีศึกษาได้ทดสอบเทคโนโลยีหลักของโครงการสร้างที่สนับสนุนจากภายในและภายนอกจากการวิเคราะห์ พบว่า รายงานการประเมินภายนอก (Exit report) ได้ระบุให้เห็นถึงประเด็นบรรยากาศการเรียนรู้และถึงแม้ว่ารายงานนี้ได้กล่าวถึงความจำเป็นต่อการกำหนดทิศทางของหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานของรัฐ แต่มีหลักฐานอ้างอิงน้อยมากในการปรับปรุงหลักสูตรการประเมินและกลยุทธ์การสอน ส่วนกานสนับสนุนจากชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชน ไม่ได้บูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมที่กำหนด

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การประกันคุณภาพเป็นเป้าหมายหลักสำคัญที่สถานศึกษาทั่วประเทศจะต้องจัดให้มีขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้ความสามารถและสามารถใช้ทักษะการบริหารงานอันเปรียบเสมือนเครื่องมือที่สำคัญที่ผลักดันการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลต่อการจัดการศึกษา สร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครองและประชาชนในชุมชน ในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ดังนี้

1. เป็นข้อมูลตัดสินใจวางแผนและนโยบายสำหรับโรงเรียนเพื่อประกันคุณภาพ
2. ผลการวิจัยเสนอเขตพื้นที่การศึกษาขยายผลให้แก่ครู บุคลากรทางการศึกษาในด้านการประกันคุณภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการวิจัยในประเด็นต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาในเรื่องของการประกันคุณภาพการศึกษาให้เข้าใจและมีการดำเนินการอย่างถูกต้อง
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลให้ครูได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบการประกันคุณภาพการศึกษาระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ว่าแตกต่างกันอย่างไร
4. มีการเพิ่มตัวแปรอื่นๆ เพื่อศึกษาให้ครอบคลุม
5. ควรวิจัยเชิงคุณภาพด้านประกันคุณภาพทางการศึกษา

บรรณานุกรม

กิติมา ปรีดีดิถ (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: อักษรพิมพ์

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). สำนักงานปฏิรูปการศึกษาตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). สำนักนิเทศ และพัฒนามาตรฐานการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

ถวิล มาดาเลียม. (2544). การปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เสมาธรรม.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2538). เอกสารการสอนชุดวิชา หลักและระบบการบริหารการศึกษา. นนทบุรี: โรงพิมพ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. (2543). งานวิจัยเรื่องใบประกอบวิชาชีพผู้บริหาร. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

- สุรพันธ์ ยันต์ทอง (2526). การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แพรววิทยา
- สุรัฐ ศิลปอนันต์ (2543). กระบวนการปฏิรูปโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- สมเดช ศรีแสง. (2540). คู่มือปฏิบัติราชการและเตรียมสอบผู้บริหารการศึกษา กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สมบูรณ์ สุริยวงศ์, สมจิตรา เรืองศรี, และ เพ็ญศรี เศรษฐวงษ์. (2544). ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2528). คู่มือการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). แขนงหลักแนวคิดการปฏิรูปกระบวนการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. (2535). แนวคิดและหลักการในการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว; กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2542). เส้นทางสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2542. สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2542). สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ แนวคิดและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ พื้นฐานการปฏิรูปการศึกษาเพื่อประชาชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- อัญชลี โพธิ์ทองและ สมศักดิ์ คงเที่ยง(2543). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชา 713 หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา การบริหารการประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
- Bugg, Kent Andrew. (2000). **Quality Assurance and Improvement Planning in Illinois High School**. Illinois.
- Hager, Paul. (1997). **Quality Assurance in VET**. Review of Research. Lea brook.